

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 010380 17 Кж 3
Бања Лука, 15.02.2018. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у Посебном вијећу за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала састављеном од судија Обрена Бужанина, као предсједника вијећа, др Вељка Икановића и Весне Антонић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптужених Н.П. због кривичног дјела оштећење или повлашћивање повјерилаца из члана 262. став 3. у вези са ставом 2. и 1., у стицају са кривичним дјелом фалсификовање или уништавање пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. Кривичног закона Републике Српске и С.Ж. због кривичног дјела оштећење или повлашћивање повјерилаца, у помагању, из члана 262. став 3. у вези са ставом 2. и 1. и чланом 25., у стицају са кривичним дјелом фалсификовање или уништавање пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. и 2. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби републичког јавног тужиоца изјављеној на пресуду Окружног суда у Бањој Луци-Посебног одјељења за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 010380 17 К 2-п од 07.7.2017. године, у сједници вијећа одржаној дана 15.02.2018. године у присуству републичког јавног тужиоца Светланке Бијелић, оптуженог С.Ж. и браниоца оптужених адвоката мр Г.Б. из Б.Л., донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се, као неоснована, жалба републичког јавног тужиоца и потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци-Посебног одјељења за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 010380 17 К 2-п од 07.7.2017. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци-Посебног одјељења за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 010380 17 К 2-п од 07.7.2017. године, на основу члана 298. тачка в) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), ослобођени су од оптужбе да су починили оптужени Н.П. кривично дјело оштећење или повлашћивање повјерилаца из члана 262. став 3. у вези са ставом 2. и 1., у стицају са кривичним дјелом фалсификовање или уништавање пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и С.Ж. кривично дјело оштећење или повлашћивање повјерилаца, у помагању, из члана 262. став 3. у вези са

ставом 2. и 1. и чланом 25., у стицају са кривичним дјелом фалсификовање или уништавање пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. и 2. КЗ РС, трошкови кривичног поступка пали су на терет буџетских средстава, а оштећена са имовинскоправним захтјевом упућена на парницу.

Против ове пресуде благовремено је изјавила жалбу републички јавни тужилац због битне повреде одредаба кривичног поступка и погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, са приједлогом да овај суд жалбу уважи, побијану пресуду „укине и након одржаног претреса донесе пресуду којом ће оптужене огласити кривим“.

Бранилац оптужених поднио је одговор на жалбу, са приједогом да се жалба одбије као неоснована и првостепена пресуда потврди.

Сходно одредби члана 318. став 4. ЗКП РС, сједница другостепеног вијећа одржана је у одсуству уредно обавијештеног оптуженог Н.П.. Републички јавни тужилац је на сједници изложио жалбу, а бранилац оптужених одговор на жалбу. Оптужени С.Ж. је подржао одговор свог браниоца на жалбу тужиоца.

Пошто је испитао побијану пресуду у вези са жалбеним приговорима, а цијенећи и наводе одговора на жалбу, овај суд је одлучио као у изреци из сљедећих разлога:

Пажљивом анализом побијане пресуде у правцу жалбених приговора нису нађене битне повреде одредаба кривичног поступка на које се указује жалбом тужиоца.

У оквиру битне повреде одредаба кривичног поступка жалба упућује критику пресуди да дати разлози о битним обиљежјима кривичног дјела упућују на основ за ослобађајућу пресуду из члана 298. тачка а), а не тачка в) ЗКП РС. Тиме сугерише, иако то изричито не наводи јер се у оквиру тог приговора више бави чињеницама, да је на тај начин почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Ови приговори су без основа јер жалба издваја из цјелине само један сегмент образложења о томе, док се сагледавањем цјелокупног образложења види да се сасвим одређено суд одређује да оптужене ослобађа због тога што нема доказа да су починили кривично дјело које им се ставља на терет оптужницом.

Што се тиче приговора упућених оцјени доказа опширност њихове изложене садржине, којој жалба приговара, није замијенила појединачну и заједничку оцјену тих доказа, како то жалба погрешно тврди. Ово се односи на све доказе, укључујући и исказ свједока Ж.М. и налазе и мишљења вјештака А.Х. и М.З., који су цијењени и анализирани онолико колико је то било нужно за правилно утврђивање одлучних чињеница у побијаној пресуди. О томе је побијана пресуда дала јасне и довољно увјерљиве разлоге које прихвата и овај суд упућујући на њих жалиоца, па није ни починила битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 304. став 7. ЗКП РС.

Жалба озбиљне приговоре упућује правилности чињеничне основе побијане пресуде, дајући опширном анализом своје виђење доказа и сугеришући закључке који су супротни од оних које изводи првостепена пресуда. Сви ти приговори су једностранни и неодрживи јер потпуно занемарују примједбе и упутства која је у својој одлуци број АП-136/16 од 11.01.2017. године дао Уставни суд Босне и Херцеговине и овај суд у своме рјешењу које је донио поступајући по тој одлуци.

Супротно томе првостепена пресуда чињенично стање разрјешава правилно полазећи, у складу са овим одлукама, од утврђивања и разјашњења својства првооптуженог, овлашћења, доношења одлука, доспјелости потраживања и основаности извршених урачунавања и плаћања, садржине и вриједности документа „прегледа усаглашених плаћања“, па до положаја другооптуженог и радњи које би требале да представљају извршење и помагање у извршењу кривичног дјела.

Првостепени суд правилно утврђује да је оптужени Н.П. у критичном периоду обављао дужност предсједника Скупштине акционара и Управног одбора, као колективних тијела, Ф. а.д. Б.Л. Скупштинском одлуком он је био овлашћен само да закључи спорни уговор од 19.8.2008. године, што упућује на провођење претходне одлуке скупштине акционара као колективног органа, а не на његово самостално одлучивање у оквиру или мимо овлашћења. С друге стране у том раздобљу директор друштва је био М.П., који је у складу са законом и општим актима друштва био одговорно лице, а не оптужени Н.П.. Самим тим једино он сноси одговорност за пословну политику и законитост у раду друштва. Према томе он нема „споредну улогу“ у овом послу, како то жалба покушава да прикаже. С обзиром на то давање налога за одређене послове од стране оптуженог П. директору М.П., које се жалбом сугерише, потребно је утврдити за сваки поједини случај или одређену ситуацију, као и то какав утицај су ти налози имали на пословање а самим тим и на евентуално остварење било ког елемента неког кривичног дјела, па и овог које му се ставља на терет. Првостепена пресуда правилно цијени да за ту тврдњу нема упоришта у изведеним доказима и да се према стању ствари сами по себи ти налози имају више савјетодавни карактер јер они нису обавезујући у складу са прописима и актима друштва. Даље се правилно закључује, да код оваквог стања ствари, ни оптужени Ж. није могао помагати оптуженом П. у извршењу наведеног кривичног дјела, пошто помагање мора бити у односу на одређено кривично дјело и одређеног извршиоца. Сходно томе правилан је закључак да није доказано да је оптужени П. имао својство одговорног лица у друштву као једно од битних обиљежја кривичног дјела.

Сљедеће питање које пресуда успјешно разрјешава јесте да ли је оптужени П. признао и урачунао неистинита потраживања друштва К. Ш. чији је сувласник И.С., које је ово друштво имало према друштву Ф. тиме га доводећи у повољнији положај у односу на Пореску управу РС. Одговор на то питање суд проналази у исказу свједока И.С., који је детаљно објаснио и потврдио да су новчана средства његове фирме К. Ш., пребацивана преко банке или фирме К. А., која је власништво оптуженог П. или директно друштву Ф., а да су послуже закључивани уговори о цесији све до висине међусобних дуговања и потраживања. Све уплате су вршене до висине купопродајне цијене од

10.500,000,00 KM која се односи на купљене некретнине у Ф.. Ово својим налазом и мишљењем потврђује и вјештак А.Х. налазећи да су све ове обавезе у наведеном износу уплаћене у периоду 2004. до 09.07.2010. године, детаљно се изјашњавајући како, у које вријеме, од кога и у ком износу. Вјештак је објаснио разлику између свог и налаза вјештака тужилаштва тиме што је он прегледао дуже раздобље, јер купац егзистира од 2003. године, док је вјештак тужилаштва имао наредбу да вјештачи само стање за 2007. и 2008. годину. Према томе оцјеном ових доказа суд правилно закључује да се у конкретном случају не ради о признавању неистинитих потраживања фирме К. Ш. према друштву Ф.. Супротне тврдње жалбе нису засноване ни на једном доказу који би прихваћени закључак могао довести у сумњу. Разлог за то је што жалба потпуно занемарује налаз вјештака Х. и у њему детаљно изложене податке, са датумима и износима који објашњавају разлику од налаза вјештака оптужбе на коме жалба претежно заснива своје тврдње.

Такође правилно је суд утврдио како није доказано да су прије Пореске управе РС другим повјериоцима исплаћена недоспјела потраживања (Х. Л. д.о.о. М., Х.А.А. Б., Б.Л., друштво В. и други.). За овакав закључак квалитетну подлогу јој даје детаљан и свеобухватан налаз вјештака Х. о постојању потраживања, њиховом доспијећу и плаћању у тачно одређеним периодима и износима. Према овом налазу види се да су ова потраживања постојала, да су доспјела због рокова или немогућности плаћања од стране дужника и да су банке покретале њихову принудну наплату. Тачно је да су дијелови неких потраживања исплаћивани и прије него што су доспјели али се мора имати у виду цио тај дужничкоповјерилачки однос и раздвојити шта је доспјело, а шта није или је због неплаћања цио износ евентуално доспио. Оптужба полази, а жалба то слиједи, од недоспјелости цјелокупних износа без назнаке одређивања горе наведених параметара без којих, с обзиром на налаз наведеног вјештака нема доказа о томе. Ако се посматра на овај начин ово уасталом није супротно ни налазу вјештака М.З. С друге стране мора се имати у виду да су у то вријеме обавезе према Пореској управи РС у износу од 4.353.769,38 KM репрограмиране до 10.01.2009. године и да до тада за друштво није било обавезе њиховог плаћања нити поступка принудне наплате. Што се тиче дијела нерпрограмираног износа од 101.540,84 KM он је уплаћен 19.11.2008. године, за шта је вјештак Х. нашао документацију, коју у свом налазу наводи (испред Пореске управе потписала Н.Б).

Постојање и дан доспијећа поједине обавезе, као и исплата преко реда недоспјелих потраживања представља одлучну чињеницу од које зависи извођење правилног закључка да ли су други повјериоци били стављени у повлашћени положај, а та што представља обиљежје овог кривичног дјела. С обзиром на овакво стање ствари за такве тврдње нема поузданих доказа, па су жалбени наводи непоткријепљени објективним и прихватљивим тврдњама.

Управо горе наведена мањкавост периода за који је дао свој налаз вјештак Зелинчевић, у односу на дуже раздобље за које је то учинио вјештак Хоџић, одузима увјерљивост аргументима жалбе када критикује правилност закључака у погледу потраживања која су ријешена уговорима о цесији, заснивајући их на налазима вјештака З. Према изнијетој садржини у побијаној пресуди мора се цијенити да је вјештак Х. утврдио и тачно навео када и како су

вршена поједина плаћања, путем које банке и слично, како су настали дужничко повјерљачки односи, који су били подлога за цесије (о томе детаљно на страни 66. побијане пресуде гдје се говори о појединим предузећима и постојању налога за плаћање). Према овом налазу, који суд основано прихвата, подлога за цесије постоји, цедира се нешто што је већ плаћено, тиме се затвара обавеза која је већ плаћена, оне су биле валидне за књижење и оно се могло провести. Сходно томе правилан је закључак побијане пресуде како нема доказа да су ови уговори о цесији са неистинитим садржајем, о чему је побијана пресуда дала ваљане разлоге које прихвата и овај суд.

Све то првостепена пресуда повезује и цијени у оквиру околности везаних за закључење уговора о продаји непокретности, долазећи до правилног закључка о недоказаној намјери да се изиграју повјериоци. Ово чини правилном оцјеном исказа свједока И.С. о условима пословања и разлозима закључења уговора Анекса уговора, којим друштво Ф. а.д. Б. продаје своје некретнине за купопродајну цијену од 10.500.000,00 КМ. О увјерљивости овог исказа може се закључити из чињенице да је скупштина акционара друштва Ф. а.д. Б. чији је предсједник оптужени П. у два наврата о тешком финансијском стању у друштву и немогућности измирења дугова према повјериоцима, и она је због тога и одобрила продају некретнина, а оптужени П. је извршавао њене закључке, као предсједник. У прилог оваквој оцјени исказа свједока су и налази вјештака који су се изјаснили о тешком финансијском стању, блокади рачуна, немогућности плаћања обавеза и осталим околностима пословања у том периоду.

Суд је такође правилно цијенио и чињеницу да је промет спорних некретнина извршен дана 19.8.2008. године и да је то прије уписа законске хипотеке, због чега нема основа за тврдњу да је оптужени П. одговоран у вези приједлога који је Пореска управа РС поднијела за укњижбу законске хипотеке на тим некретнинама. Ово из разлога јер својим исказима свједоци оптужбе М.Б., В.П., З.Б. и остали, не потврђују наводе оптужбе да су оптужени П. и Ж. знали да је промет остварен прије уписа хипотеке. Сходно томе суд правилно закључује како нема ни доказа да је оптужени Ж. знао за каснији упис законске хипотеке на прометованим некретнинама, па супротна тврдња жалбе остаје у сфери претпоставке.

Везано за „Преглед усаглашених плаћања“ суд правилно закључује да то није финансијски документ, а тиме ни пословни документ и средство за извршење кривичног дјела како га жалба представља. Према исказу свједока И.С. савјетавање његовог потраживања према друштву Ф. вршила је његова новооснована фирма К. чији директор је био оптужени Ж., па је тако сачињен са оптуженим П. „Преглед усаглашених плаћања“. О томе каква је садржина и улога овог документа у пословању изјашњавала су се оба вјештака финансијске струке који су сагласни да то није књиговодствени документ, с тим што је вјештак Х. детаљно објаснио како и на основу чега се такав преглед сачињава. Овај вјештак је објаснио да је то усаглашени статистички извјештај већ прокњижених стања, односно измијена у пословним књигама било код купца било код продавца, на основу кога се не врши књижење већ само контрола. Овдје се исцрпљује улога вјештака, а својство исправе треба да оцијени суд, као што то правилно чини, тако да мишљење вјештака (З.) превазилази та

овлашћења и не може подржати жалбене тврдње. Сходно томе правилно је побијана пресуда утврдила да нема доказа да су оптужени П. и Ж. починили кривично дјело фалсификовање или уништавање пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. КЗ РС. Ово из разлога јер документ „Преглед усаглашених плаћања“ бр: 221/09 од 31.12.2009. године не представља финансијски документ, па у том смислу ни пословну или трговачку књигу или исправу, а сам документ не садржи неистините податке што је суд утврдио правилно цијенећи исказ свједока С. и налаз вјештака Х.

С обзиром на изнесено правилно је првостепени суд утврдио све одлучне чињенице и извео правилан закључак да није доказано како су оптужени починили кривична дјела која им се оптужбом стављају на терет. На основу тако утврђених чињеница донио је правилну и закониту одлуку којом је оптужене ослободио од оптужбе на основу члана 298. тачка в) ЗКП РС. О свему томе дати су јасни и увјерљиви разлози, које као такве прихвата и овај суд, због чега су жалбени приговори упућени побијаној пресуди остали без основа.

Из наведених разлога ваљало је примјеном члана 327. ЗКП РС жалбу тужиоца одбити као неосновану и побијану пресуду потврдити.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић